

ОЛЕГ ВАСИЛЬОВИЧ СУХОБОКОВ

21 липня 2008 р. на сімдесят першому році життя трагічно обірвався життєвий шлях видатного історика та археолога, доктора історичних наук Олега Васильовича Сухобокова. Ще зовсім недавно наукова громадськість відзначала сімдесятилітній ювілей Олега Васильовича. І тим тяжчою є втрата для всіх нас, бо всі ми сподівалися, що він буде жити та жити, віддаючи усі свої сили та досвід науці. Проте доля розпорядилася інакше!

Саме науці Олег Васильович присвятив багато років свого життя, із яких більше 40 він пропрацював в Інституті археології Академії наук України. Окрім того, останнє десятиліття життя Олега Васильовича було тісно пов'язане з Інститутом сходознавства ім. А. Кримського НАН України.

Олег Васильович Сухобоков народився в м. Трубчевськ Брянської обл. (Росія) 26 жовтня 1937 р. в родині вчителів. Закінчив середню школу та пройшов службу в лавах Радянської Армії. Після армії Олег Васильович вступив на історичний факультет Харківського державного університету (нині Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна). Після закінчення університету з 1964-го по 1966 р. працював викладачем історії в одній із середніх шкіл м. Торез Донецької обл. І вже у 1966 р. Олег Васильович успішно складає вступні іспити та вступає до аспірантури Інституту археології АН УРСР, а у 1973 р. успішно захищає кандидатську

дисертацію, присвячену населенню Дніпровського Лівобережжя другої половини I тис. н.е. Протягом багатьох років він очолював археологічні експедиції з вивчення середньовічних пам'яток Лівобережної України, котрі залишило слов'янське та салтівське населення. Еталонними є його дослідження таких середньовічних поселень, як Путивль, Ромни, Битиця, Ніцаха, Кам'яне, Лубни, Опішня тощо. Все це знайшло своє відображення у докторській дисертації Олега Васильовича „Етнокультурний розвиток населення лісостепової Лівобережної України наприкінці I – початку II тис. н.е.“, яку він успішно захистив у 1993 р.

Важливо те, що Олег Васильович відомий не лише як історик-славіст, а й як фахівець з номадичних студій, оскільки він дуже багато уваги приділяв зв'язкам та контактам слов'ян зі своїми східними сусідами — кочівниками. Так, О.В. Сухобоков став відомим фахівцем у галузі вивчення „хозарського періоду“ в історії південної частини східних слов'ян та інших народів, які входили до складу Хозарського каганату у VIII—X ст. Саме питання характеру взаємовідносин хозар і східних слов'ян знайшли всебічне висвітлення у працях О.В. Сухобокова. Особливе визнання Олегу Васильовичу принесли багаторічні дослідження Битицького городища поблизу сучасного м. Суми на р. Псел, на землях літописних сіверян на кордоні з Хозарським

каганатом. Олег Васильович довів, що у хозарський період Битицьке городище належало до числа хозарських пунктів для збирання данини з приборканих племен.

Науковий доробок Олега Васильовича дуже солідний – чотири авторські монографії, близько двохсот наукових статей та інших публікацій у наукових виданнях не лише України, а й за її межами. Серед його публікацій чимало праць зі сходознавчої проблематики. Саме цій тематиці присвячено й останню монографію Олега Васильовича «„Земли незнаемі” „Слова о полку Игореве”», роботу над якою він завершив, але так і не дочекався її публікації. А скільки ще задумів не встиг він здійснити!

Проте Олег Васильович прожив своє життя в науці немарно, бо залишив після себе не лише велику кількість наукових праць, а й учнів. Так, двоє із його вихованців – О.В. Комар та Л.І. Красильникова – успішно захистили кандидатські дисертації саме з історії середньовічних кочівників Східної Європи. Це стало вагомим внеском у майбутнє номадознавчих студій в Україні. Окрім того, Олег Васильович викладав спецкурси у Міжнародному Соломоновому університеті та Переяславському педагогічному університеті.

Він був учасником багатьох наукових конференцій, що відбувалися в Україні та поза її межами. Олег Васильович протягом багатьох років керував науковими темами Інституту археології НАН України. Варто особливо відзначити те, що Олег Васи-

льович входив до складу редколегій багатьох наукових видань України та Росії, серед яких періодичні видання Інституту сходознавства ім. А. Кримського – „Сходознавство” та „Хозарський альманах”. Проте цим співробітництво з Інститутом сходознавства не обмежувалось, бо вже з 1998 р. він був постійним членом Спеціалізованої вченої ради Інституту по захисту докторських (кандидатських) дисертацій, де неодноразово виступав як експерт та опонент.

Ми пам’ятатимемо Олега Васильовича також як прекрасну та чуйну людину, бо він завжди був готовий надати допомогу в найскрутніших ситуаціях. Це стосувалося і підтримки науковців-початківців, і суто життєвих ситуацій. Олег Васильович назавжди залишиться у нашій пам’яті як дуже скромна людина. Як відомо, скромність є окрасою видатних людей, до числа яких належить і Олег Васильович.

Олег Васильович відзначався своєю відданістю науці. Він був лише за правдиве зображення минулого. Проте ще чимало з його творчих задумів і планів залишилося нездійсненими, нереалізованими через його передчасну смерть.

Світлий образ Олега Васильовича – видатного вченого і порядної людини, великого трудівника, справжнього лицаря науки без страху та докору, який був наділений багатогранним обдаруванням і який до останніх днів свого життя був відданий науці, – назавжди залишиться в нашій пам’яті.

*О.Б. Бубенок,
доктор історичних наук,
провідний науковий співробітник
Інституту сходознавства
ім. А. Кримського
НАН України*